

OLGA
TOKARCZUK
Povestiri bizare

Traducere din limba polonă
de Cristina Godun

POLIROM
2026

Cuprins

Pasagerul.....	5
Copiii verzi sau Istorisirea straniilor întâmplări petrecute în Volînia, relatate de William Davisson, medicul Maiestății Sale Ioan Cazimir	10
Conserve pentru iarnă.....	47
Cusăturile	55
Vizita	67
O istorie adevărată	85
Inima.....	103
Transfugium.....	120
Muntele Tuturor Sfinților	147
Calendarul sărbătorilor omenești	194

Încă din prima zi de excursie au ajuns la un templu mic, despre care nu au reușit să afle nimic altceva decât că era vechi și demn de toată atenția. Erau acolo ateliere care produceau foi din hârtie de orez frumos caligrafiate. Și, cu toate acestea, mănăstirea părea părăginită și pustie. Numai câțiva bărbați se foiau printre clădiri, deși, neîndoielnic, nu erau călugări, pentru că purtau șube cenușii, ca toți localnicii.

— În vremurile de demult, povestea doamna Liu, la mănăstirea aceasta trăia un călugăr, un om foarte luminat și nemaipomenit de înțelept.

Și-a suflat nasul într-o batistă de hârtie și s-a uitat la ei de parcă le cerea îndurare.

— Se numea Yao. Se spunea despre el că are abilitatea de a vedea prin timp. Că vede ordinea din cercul reîncarnărilor. Odată, în timpul unei călătorii, s-a oprit să se odihnească și a zărit o femeie care stătea cu un copil la piept și mânca pește, pe care îl curăța cu atenție de oase, iar resturile le arunca unui câine. Iar atunci când câinele jigărit și prăpădit, încurajat de această generozitate neașteptată, devenea tot mai stăruitor, femeia îl alunga cu lovituri de picior. Văzând această scenă, călugărul Yao a izbucnit în râs. Discipolii care îl urmau s-au uitat la el cu surprindere. „Maestre, de ce râzi? Nu e nimic amuzant în asta.“ „Da, aveți dreptate“, a răspuns călugărul Yao, „totuși nu mă pot abține să râd. Ați văzut vreodată pe cineva care, în timp ce devorează corpul tatălui, îi trage șuturi propriei mame? Ați mai pomenit pe

cineva să ronțăie scheletul propriului tată în timp ce-l alăptează la sân pe dușmanul său de moarte? Ce spectacol jalnic și crud este lanțul reîncarnărilor!“.

Doamna Liu a recitat această istorie ca un copil mândru de poezia pe care a învățat-o pe de rost la școală, apoi s-a uitat la ei, neștiind sigur dacă au priceput-o. Era limpede că avusesese și experiențe neplăcute cu turiștii. Ei au zâmbit și au dat îngândurați din cap. Asta a liniștit-o. După o clipă le-a dat de înțeles că sosise ora mesei.

Au mâncat prânzul în restaurantul local, al cărui proprietar taciturn i-a condus spre trei locuri din colțul sălii. Au ciugulit o mâncare oarecare, alunecoasă din cauza amidonului din cartofi și plină cu glutamat de sodiu. M. s-a retras în sine, căci încă nu-și revenise după schimbarea de fus orar. Încerca să-și găsească locul în timpul acesta plat, superficial, care îi înconjura din toate părțile fără să îi îngăduie să se cuibărească în el. Încă nu înțelegea de ce acel „Vreau“ al lui îl adusesese în locul acela.

Deodată ceva l-a smuls din reverie. Și, pe nepusă masă, domnul M. a întrebat-o pe ghida lor dacă există penitenciare în apropiere... Ea, surprinsă, nu și-a mai desprins ochii câteva clipe de gura lui subțire.

— Doriți să vizitați o închisoare? l-a întrebat cu un sarcasm în care se simțea o dezamăgire profundă.

A doua zi nu a mai apărut.

— De ce am venit în locul ăsta? s-a plâns doamna M. Aici e frig și urât.

Domnul M. nu știa ce să-i răspundă. Dădea impresia că adulmecă, așteptând ca vântul să împrășteie praful omniprezent și să aducă schimbarea. A treia zi au găsit pe internetul care se tot întrerupea o mențiune despre o mănăstire budistă cândva celebră, astăzi însă uitată. Domnul M. nu mai era sigur de nimic, nici ce are de făcut și nici încotro să o apuce, dar în a patra zi a simțit din nou acel „Vreau“. Îl apăsa dinăuntru în coșul pieptului, trezindu-i neliniștea. Îi spunea: „Ei, hai, ce aștepți, mișcă-te“. Îi stătea în gât, cu toate că încerca mereu să-l înghită. Așa că soții M. și-au făcut bagajele și au pornit încotro vedeau cu ochii, orbitând inevitabil în jurul mănăstirii uitate.

Urcau pe drumuri denivelate și neîngrijite. Peisajul se tot schimba, identice rămăseseră doar casele pipernicite, acoperite cu tablă, depozitele improvizate și stațiile de autobuz, care erau toate la fel. De-a lungul drumului vedeai mănunchiuri de cabluri încolăcite care racordau casele la rețeaua electrică, dar cu cât urcau mai sus, cu atât mai subțiri deveneau ghețele de cabluri, până când, în cele din urmă, de-a lungul drumului a mai rămas un singur cablu rahitic care ducea, asemenea drumului, spre munți. La un moment dat și drumul, și cablul s-au terminat și atunci au avut de traversat un pârâu puțin adânc. Dincolo de el se ridicau câteva construcții cu colțuri curbate și acoperișuri dichisite, iar în apropiere era și o clopotniță mică, în care însă, în loc de clopot, atârna un impresionant gong de alamă. Au coborât din mașină.

Vântul aducea de undeva un miros de gaze de eșapament cu o nuanță chimică foarte discretă. Aici era mănăstirea pe care o căutau. În parcare acoperită cu pietriș stătea o singură mașină, cu număr de înmatriculare local. Au parcat lângă ea și au pornit șovăielnic spre clădirile principale.

Au descoperit destul de repede că acolo nu era nimeni care să le prezinte locul. Poate în sezonul cald veneau la mănăstire turiști și credincioși, dar în mod evident acum era încă prea frig pentru ei. În mijlocul curții creștea un singur copac – unul uriaș, cel mai mare pe care îl văzuseră de când se aflau în China. Părea o minune că supraviețuise în ultimii o sută de ani. Era un *Gingko biloba* japonez, semeț, cu trunchiul puternic și o coroană uluitoare.

Au încercat să se înțeleagă prin semne cu un bătrân care nu părea prea interesat de ei și care a dispărut imediat, dar s-a întors în câteva clipe cu un tânăr în uniformă. Soldatul nu părea să aibă mai mult de șaptesprezece ani. Cu fața lui netedă și ochii blânzi și migdalați, arăta ca un copil.

— Poate să traducă, a spus el într-o engleză stâlcită, arătând spre sine. Să conducă la maestru. Mănăstirea e foarte veche. O, ba chiar foarte veche. Și copacul ăsta de aici este sacru. Călugării îl udă cu ce produc singuri.

A zâmbit larg, dezgolindu-și dinții mărunți, înfipti în gingii lungi, strălucitoare.

— Știți...

Și a început să imite zgomotele urinării și defecării.

Cei doi soți au aflat că în apropiere staționa o unitate militară și mănăstirea făcea mici afaceri cu ea atunci când ceva trebuia adus, transmis, dat... Bătrânul a considerat că tânărul soldat poate servi și ca tălmăci. Acum se ținea deoparte, cu toate că uneori îi mai arunca tânărului câte un cuvânt în chineză. Soții M. au aflat că la mănăstire erau șaisprezece călugări și o statuie celebră a lui Buddha al Compașionii, cunoscut și sub numele de Milè, care se afla în templul cel mai mare. Ca să ajungi acolo, mai întâi trebuia să treci prin templele mai mici. Așa că mergeau de la unul la altul, urcau pe trepte de piatră, își scoteau pantofii și rămâneau plini de admirație în fața noilor statui, fără să înțeleagă ce vedeau: simboluri, stegulețe, foi de hârtie roș-aurii pline de semne care păreau niște păianjeni mari striviți. Drumetia a durat mult, deoarece soldatul care trebuia să traducă mai mult tăcea decât vorbea, căutând mereu cuvintele potrivite în vocabularul lui modest. În plus, de fiecare dată își desfăcea șireturile bocancilor săi militari grei, apoi le lega la loc. Nu se cădea ca un soldat al Armatei Chineze să meargă fie și câteva zeci de metri, de la un templu la altul, cu șireturile de la bocanci desfăcute. Șireturile trebuiau să fie legate impecabil. Soții M. aveau o atitudine înțelegătoare, iar după câteva repetiții știau deja pe de rost sistemul ingenios de introducere a șireturilor în găuri.

Când au ajuns în sfârșit la ultimul templu, care era și cel mai mare dintre toate, începuse deja să se întunece. Înăuntrul clădirii de lemn,

vopsite în roșu, au văzut cu totul altceva decât s-ar fi așteptat. Pe tron stătea o statuie aurie sculptată în lemn, înnegrită pe ici, pe colo de fumul candelor. Nu semăna deloc cu reprezentările lui Buddha pe care le mai văzuseră de când călătoreau. Nu era grăsanul acela surprinzător, cu un zâmbet larg, vulgar și obscen, ci o statuie androgină, zveltă, cu piciorul drept aruncat dezinvolt peste genunchiul piciorului stâng, care era lăsat să atârne de pe tron. Nu se uita drept în față, ca alte statui, care parcă doreau să prindă cu privirea lor vreun credincios, ci în jos, într-un punct de la picioarele sale. Capul ei, cu o expresie concentrată pe chip, se rezema în palma mâinii drepte, sprijinită cu cotul de genunchiul drept. Cei doi au avut impresia că l-au găsit pe *bodhisattva* într-un moment intim de meditație, exact în clipa când aștepta ceva – autobuzul sau o altă *kalpa*, în care va putea suferi un proces de totală reînnoire. Soldatul care stătea lângă ei a oftat și a spus:

— O să vină. În viitor. Un viitor frumos când vine.

Doamna M. a întrebat când o să se întâmple asta și soldatul a făcut o mină menită, neîndoielnic, să exprime o perioadă de timp nedefinită.

Au aprins candelor și au făcut o plecăciune adâncă.

Când soldatul își lega șireturile la bocanci, a reapărut bătrânul, care i-a condus la mănăstire pe o cărare în pantă. Au întrezărit printre tufe rare niște construcții de lemn modeste. Soldatul mergea în urma lor.